

KŘÍŽ KOSTELŮ – KAREL IV. – SYMBOL KŘÍŽE

Katecheze č. 6.1.2 z cyklu „Společně za kostely“

(4. – 6. třída)

Cíl katecheze:

- Děti se seznámí, případně si zopakují základní historická fakta o vládě Karla IV. a jeho vlivu na architekturu rozvíjející se Prahy. Seznámí se s konceptem „Pražského kříže“ a symbolikou, který tento koncept v Karlově době měl.
- Děti znají a jsou schopny vyložit symboliku kříže v křesťanském kontextu a stručně reprodukovat základní epizody Ježíšova života, které se k němu vážou. Uvědomují si význam kříže v životě křesťana i ve svém vlastním.
- Děti se zamýšlí nad významem kříže v základních obrysech vlastního života a jsou tento význam schopny aplikovat do vlastního křesťanského života včetně základního svědectví o něm.

Co potřebujeme: Čtvrtky, červený silnější fix. Vytisknuté materiály z přílohy:

1. Půdorysy kostelů předem rozstříhané podle vyznačených čar jako puzzle;
2. Texty pojednávající o dějinách jednotlivých kostelů;
3. Znaky řeholních řádů a atributy světců;
4. Fotografie kostelů;
5. Mapa Prahy.

Kostely tzv. Pražského kříže:

- Sv. Kateřiny (založen roku 1355). Atributem sv. Kateřiny je dřevěné kolo.
- Zvěstování Panny Marie na Trávníčku (založen roku 1360). Kostel patřil ke klášteru řádu servitů.
- Panny Marie a slovanských patronů v Emauzích (založen roku 1347). Kostel patřil ke klášteru řádu benediktinů.
- P. Marie a sv. Karla Velikého na Karlově (založen roku 1352). Kostel patřil ke klášteru řádu augustiniánů.
- sv. Apolináře (založen roku 1362). Atributem sv. Apolináře je kyj.

Metodika:

Na začátku rozdělíme děti do pěti skupin. Další činnost ve skupinách se odehrává v následujících krocích:

1. Každá skupina obdrží PŮDORYS jednoho z kostelů Pražského kříže (příloha 1) rozstříhaný na puzzle (podle naznačených čar). Ten mají společně složit. Po stranách získaného obrazu půdorysu jsou napsaná písmena, která dohromady složí NÁZEV KOSTELA (komu je kostel zasvěcen). První písmeno názvu je v levém horním rohu a směr textu je doleva.
2. Skupina si podle nalezeného jména kostela vybere TEXT, který popisuje jeho historii a stavbu (příloha 2).
3. V textu hledá popis ZNAKU ŘEHOLNÍHO ŘÁDU (3x), který v daném kostele působil, nebo ATRIBUT SVĚTCE (2x), kterému je kostel zasvěcený (příloha 3).
4. Poté, co znak nebo atribut v textu najde, vezme si ho z nabídnutých pěti obrázků (viz příloha).
5. Dále z popisu stavby kostela a z jeho půdorysu má skupina za úkol vyčíst, jak bude vypadat jeho FOTOGRAFIE (příloha 4).
6. Fotografii svého kostela si vybere z nabídnutých obrázků.
7. Poté skupina tří nalezené části – půdorys, znak (atribut) a fotografii – slepí dohromady (viz prezentace).

Katecheta si předem připraví natištěnou mapu na formátu A3 (viz příloha 5). Na této mapě má každá skupina za úkol podle názvů ulic a dalších indicií **najít příslušný kostel**, a poté **vyznačíme silnější červenou fixou kříž**, který je spojuje. V prodloužení každého ramene kříže **položíme slepené obrazy** půdorysů, znaků a fotografií kostelů.

Dále **hovoříme o tvůrci této koncepce** – Karlu IV.

Skupinám položíme otázku: proč chtěl Karel IV. jako základ nové části města, kterou měl v plánu v Praze postavit, právě pět kostelů, které byly rozmístěny ve tvaru kříže? Necháme děti přemýšlet a volně přednášet vlastní nápady.

Odpověď: Karel IV. byl velmi zbožný panovník a rád přikládal věcem symbolický význam. Proto např. věřil, že kříž kostelů, položený jako základ Nového Města, bude požehnáním pro všechny, kteří zde v budoucnu budou žít.

Můžeme rovněž **připomenout sv. Františka**, který kdykoliv míjel kostel, modlil se: „Klaním se ti, Pane Ježíši Kriste, a děkuji ti, neboť svým křížem jsi vykoupil svět!“ Podobně to můžeme dělat i my – třeba jen v myšlenkách, pokud nejsme právě sami.

Kříž je tedy od pradávna **symbolem naší záchrany od zla a hříchu** – proto také kříž zdobí věže většiny kostelů.

Na závěr pak můžeme vyzvat děti k tichému zamyšlení, aby Pánu svěřily svůj život a to, co mají na srdci. Po chvíli ticha se všichni společně soustředěně přežehnáme křížem.

Můžeme také **obstarat např. malé obrázky** františkánského kříže a rozdat je všem dětem, případně jako doplňkovou aktivitu zařadit **výrobu vlastního křížku** (např. ze dvou dřívěk a provázku nebo jiných materiálů).

Po vhodné pauze (případně při následujícím setkání) navážeme vlastní katechezí týkající se konkrétního kostela.